

Dne 13. listopadu 2018 v tichosti opustila tento svět paní prof. PhDr. Zdeňka Hledíková, DrSc., nositelka řádu sv. Řehoře Velikého a ceny Milady Paulové, známá a na mezinárodním fóru uznávaná medievistka, ctěná učitelka a neobyčejně skromná a laskavá žena. Její cesta k vysněným církevním dějinám nebyla snadná. Otevřela se jí v podstatě až v devadesátých letech minulého století a v plné míře se naplnila v jejím zralém věku. Pocity nedostatku času a neuskutečněných plánů, které začal limitovat i její zdravotní stav, byly asi to jediné, co občas problesklo do jejích malých povzdechů.

Zdeňka Hledíková se narodila 23. října 1938 v Praze. V letech 1955–1960 vystudovala archivnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde pak po roce 1965 dlouhodobě působila. Vzhledem k politickým poměrům se mohla habilitovat až roku 1991 a o šest let později získala profesorský titul. Od roku 2002 působila též na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy. S oběma uvedenými fakultami udržovala pravidelný kontakt i po svém odchodu do důchodu. Paní prof. Hledíková stála také u obnovy Českého historického ústavu v Římě (1993), jež vedla v letech 1994–2009.

Ve svém výzkumu se soustavně zaměřovala na výzkum církevních dějin ve vrcholném a pozdním středověku. Z počátku se jednalo zejména o správu a úřední písemnosti Českého království 14. a raného 15. století.¹ Podílela se ale např. i na soupisu středověkých nebohemikálních listin uložených v českých archivech (1977),² a nesmazatelně se do myslí (nejen) příštích generací studentů archivnictví zapsala jako spoluautorka řady učebních textů.³ Brzy se rovněž začala zajímat o prameny vztahující se k italským dějinám, respektive ke kontaktům Českého království k Itálii či Vatikánu.⁴

Naplno se mohl zájem Zdeňky Hledíkové o církevní dějiny rozvinout až po roce 1989, kdy konečně mohla soustavně čerpat z pramenů uložených ve vatikánském archivu a knihovně. Za korunu početných studií k problematice vztahu římské kurie a českých zemí lze bezesporu považovat objemný svazek *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia. Tomus prodromus* zahrnující léta 1305–1342, časově předcházející dříve započaté řadě MVB začínající až pontifikátem Klimenta VI. Tato

- 1 Zmiňme alespoň výběrově: *Soudní akta generálních vikářů pražského arcibiskupa*, SAP 16, 1966, s. 157–171; *Úřad generálních vikářů pražského arcibiskupa v době předhusitské*, AUC–Phil. et Hist. – Monographia 41, Praha 1971; *Protocollum visitationis archidiaconatus Pragensis annis 1379–1382 per Paulum de Janowicz archidiaconum Pragensem factae*, Praha 1973 (s I. Hlaváčkem). Úplná bibliografie prací Zdeňky Hledíkové do roku 1998 byla vydána in: *Facta probant homines*. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, red. Ivan Hlaváček — Jan Hrdina, Praha 1998, s. 571–582.
- 2 *Nichtbohemikale mittelalterliche Originalurkunden in den böhmischen Ländern* (=Archiv und Wissenschaft N.F. 1), Köln — Wien 1977 (s I. Hlaváčkem).
- 3 Připomeňme alespoň *Paleografická čítanka I — obrazová část, II — textová část*, Praha 1982 a zejména pak patriční pasáže v příručkách *Česká diplomatika do roku 1848*, ed. Jindřich ŠEBÁNEK, Praha 1984 a *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*, Praha 1989 (s J. Janákem); rozšířené vydání *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*, Praha 2005 (s J. Janákem a J. Dobešem).
- 4 *Raccolta praghese di scritti di Lucca Fieschi*, AUC — Phil. et Hist. — Monographia 91, Praha 1985.

neobyčejně důkladná a pečlivá edice se stala nepostradatelná pro všechny badatele, kteří se zabývají českými dějinami první poloviny 14. století.⁵ K Římu a k vatikánskému archivu a knihovně se pak vážala stěžejní díla paní profesorky vydaná po roce 2000.⁶

Velkou pozornost Zdeňka Hledíková věnovala také nejvyšším církevním představitelům v Českém království. První z jejich monografií patřila pražskému biskupovi Janu IV. z Dražic, druhá pak prvnímu pražskému metropolitovi Arnoštu z Pardubic, na niž se připravovala řadou objevených studií, včetně vydání arcibiskupova životopisu z 15. století od Valentina Krautwalda (spolu s Janou Zachovou).⁷ Také její poslední velký opus patřil významnému českému prelátovi, druhému pražskému arcibiskupovi Janu Očkovi z Vlašimi. Téměř dokončený text ale bohužel již nestihla zrevidovat a autorizovat.

Profesně připravila řadu studentů, kteří na ni s vděčností a úctou vzpomínají. Předala jim nejen odborné znalosti a dovednosti, ale byla jim i nedostižným morálním příkladem. Mnozí z někdejších doktorandů Zdeňky Hledíkové pomyslně pokračují v jejích šlépějích a patří již mezi respektované badatele v oblasti církevních dějin.

Paní profesorka Hledíková žila skromně v části rodinného domku. Milovala přílehlou zahradu, kterou netvořily pečlivě opečovávané záhony, ale změř volně rostoucích stromů a keřů jí dodávala kouzlo nespoutané zeleně a stinných zákoutí. Za plody, jež jí zahrada poskytovala, byla vděčná, dokázala je ocenit i užítkovat. Jen si v posledních letech stěžovala, že už nevládne kosou, jako dřív.

Paní profesorka naplnila svůj životní úděl vrchovatě a dále bude žít v myslích svých kolegů, žáků a přátel, budiž jí přán věčný mír a pokoj.

Lenka Bobková — Mlada Holá

5 *Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia. Tomus prodromus: Acta Clementis V, Joannis XXII et Benedicti XII (1305–1342)*, Pragae 2003.

6 Viz alespoň Češi u římské kurie za prvních tří avignonských papežů, ČČH 102, 2004, s. 249–272; *Počátky avignonského papežství a české země*, Praha 2015; *Svět české středověké církve* (soubor studií z let 1972–2007), Praha 2010.

7 *Biskup Jan IV. z Dražic (1301–1343)*, Praha 1991; *Arnošt z Pardubic*, Praha 2008; *Život Arnošta z Pardubic, podle Valentina Krautwalda*, Pardubice 1997 (s J. Zachovou).